

Víctor Iranzo

És difícil per al crític —per a qui s'ha de guanyar la vida, més o menys, exercint-ne les funcions— parlar d'una obra que encara no ha estat publicada. És com parlar d'un fantasma o d'un buit, d'alguna cosa que només per a uns pocs té entitat més enllà del nom. Però, de vegades, en premsa, un rep encàrrecs com aquest, i de més grossos, i es fa el que es pot. Al capdavall, l'obra existeix i, algun dia, ho espere, es farà pública. Inclús paga la pena que comence a generar sana discussió. Tot això crea expectatives.

També pot ser que l'autor, en aquesta estranya situació de preexistència publicitada que pateix la seua obra, davant les matisacions que comença a rebre pugua pensar que el crític no l'ha llegida amb atenció ni ha dit honradament el que pensava, aigualint en tot cas el judici per respecte a l'editorial que probablement haurà de publicar-lo i a la mateixa situació del llibre —encara desconegut del públic i, per tant, també encara perfectible. Hi ha autors que davant la crítica —que, certament, pot estar equivocada— prefereixen pensar que el qui la fa, senzillament, no ha llegit l'obra i que els qualificatius que hi explica únicament dibuixen el retrat-robot d'un personatge, el del crític, tendent a la mitomania manipulativa, la vulgaritat mentidera i la desimboltura d'una modista de raval. De l'obra no poden dir res. ¡I ara! L'obra és perfecta en la seua redona completió i no pot contenir més defecte que la ignorància o la perversa traïdoria de qui pretén trobar-lo. Ací, amb *La pesta blava* de Vicent Bello, tenim un cas d'aquests. L'autor demostra així ser tan d'una peça com el seu producte. Calia esperar-ho, això.

Si parlar d'un llibre no publicat és difícil —i potser no està bé fer-ho, però se'ns demana habitualment en temps

L'entendridor atreviment de la ignorància

Vicent Bello, autor de «La pesta blava», contestava des d'aquestes mateixes planes, la setmana passada, Víctor Iranzo, per un article on opinava sobre l'obra recomanada pel jurat del premi «Andròmina». Les qualificacions del primer són ara rebutades per l'articulista.

de premis i d'altres esdeveniments que són *notícia*— polemitzar-hi és pràcticament impossible. Entre l'autor i jo el públic només pot, raonablement, suspendre el judici. Però, com a persona amb un criteri propi i no com a comentarista, i ben benèvol, que fa avanços de programació, només demane que Vicent Bello tinga el valor, ja que en fa falta, de publicar el llibre sense modificar ni una coma de l'original que jo vaig llegir.

Perquè, si ho fa així, li puc assegurar, i pense que no m'enganye, que no caldrà demostrar amb suports textuals —servirà tota l'obra— que ha escrit un dels llibres més pedestres —d'un pedestrisme vertaderament *radical*, de soca-rel: ímfules per metodologia, poti-poti de tòpics i dades efectives per matèria, obvietats per conclusions i, de l'estil, més val que no en parlem— que s'haja publicat mai en aquest país.

Això, ací, on el nivell de misèria intel·lectual és tan elevat que *De impura natione*, per exemple, pot guanyar un premi, té el seu mèrit. Per cert, que l'autor com a tal no estiga vinculat a cap secta, partit o grup de pressió socioeconòmic, m'ho crec, i me n'alegre molt. Ben fet que fa. Però que els resultats de la seua ploma no ultrapassen la més estòlida utilització d'un receptari —que no mètode— davant la realitat, un receptari que, de tota manera, en unes altres mans hauria pogut donar troballes brillants, però que ell maneja amb una tosquedat de manual parvulari, això, ho crec, no puc no creure-ho *perquè sí que he llegit el llibre*, i m'hi referme.

No cal extraure'n cites que il·lustrarien, a bastament, em pense, aquest judici una mica contundent. El llibre encara és verge i l'autor podria dir, amb tota la raó del món,

que manipule el text per llançar aigua al meu molí. I això no es fa.

Només vull deixar clares dues coses: que he tingut l'obligació veritablement desagradable de llegir aquesta xerrameca pretensiosa que intenta, amb un autoconvenciment entendridor que en certa manera la redimeix, passar per estudi seriós «elaborat amb l'instrumental teòric de diverses disciplines». No està gens malament.

I segona, que és ell qui no ha llegit el meu comentari, ni l'ha entès. Ben cregut de la vàlua irrefutable dels seus 155 folis, si comptem l'àmplia bibliografia, d'excogitacions ni tan sols ha calculat la possibilitat que la crítica li vinga d'algú que, justament, està d'acord amb la idea nodular del llibre: l'exemplaritat del blaverisme com a manifestació del fenomen, perillósíssim, del neofeixisme europeu i que el que s'objecta és, precisament, l'absoluta indigència —llavors ho vaig dir més suaument— amb què aquesta idea es desenvolupa. Aquesta indigència intel·lectual —incapacitat de pensar per compte propi situacions específiques— que espatlla una bona intenció, i intuïció, una vegada més. L'autor ha preferit construir un fantasma probablement parafeixista «amb la mateixa lleugeresa que un *camisa vieja*» per seguir vegetant en la seua Arcàdia de fórmules embullades i rètols espaordidors, però sense suc. La qual cosa sí que compon molt bé un retrat-robot del personatge.

La caracterització feixista del blaverisme, que, almenys en part, és indiscutible, mereixia i mereix un altre tractament. Espere, siga dit de passada, que el llibre no tardarà gens a estar a les prestatgeries. Tindrè un gran plaer a seguir, en la forma adequada i amb un cert detall, un fructífer intercanvi de punts de vista sobre ell, si l'autor així ho vol. □